

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven nedeelj in praznikov. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

REVOLUCIJA V ALBANIJU?

Vznemirljive vesti o naraščajočem nezadovoljstvu in upornem gibanju v Albaniji — Severna plemenase oborožujejo — Varnostni ukrepi v Tirani — Koncentracija čet

Atene, 6. febr. p. Monarhistični list »Tofos« poroča iz Tirane, da je v vsej Albaniji opaziti močan pokret narodnih mas, ki je naperjen proti sedanemu režimu. Vlada Ahmeda bega Zogu je v skrajno težkem položaju, ker so mnoga plemena, na katere se je doslej naslanjal tiranski režim, odrekla svojo pokorščino in vedno bolj kažejo svoje ogorčenje. Najživahnejše gibanje je opaziti v severni Albaniji, zlasti v predelu med Elbasanom in Skadrom. Pleme Malisrov je zlasti ogorčeno zaradi finančnega suženjstva Albanije do neke evropske velesile. Kot glavni voditelj pokreta proti tiranskemu režimu se označuje beg Vrlaci, čegar hčerka je bila svojačasno zaročena s sedanjim kraljem Ahmedom Zogu. Begu Vrlaci je uspelo pridobiti za svoj pokret velike mase naroda, ki je vedno bolj ogorčen nad tujim vplivom v Albaniji.

Tudi v Tirani sami je opaziti veliko nezadovoljstvo med regularno vojsko. Kralj Zogu je zaradi tega odredil v Tirani koncentracijo več bataljonov najzvestejših čet, da bi bil tako v vsakem primeru pripravljen. Opaziti je tudi dotok vojštva neke tuje sile. V zadnjih dveh tednih je prišlo v Tirano nad 200

tujih oficirjev, ki vežbajo albanske čete. Kralj Zogu je redkokdaj zapustil svojo palačo, pač pa si da vsakodnevno poročati o stanju v državi. Njegovi zapniki prihajajo z vseh strani ter mu poročajo o naraščajočem nezadovoljstvu in upornem gibanju. Vlada je ukrenila vse, da zagotovi svojemu vplivu vsaj vsa glavna središča kakor Tirano, Elbasan, Drač, Skadar itd. List »Tofos« zaključuje, da je albanska vlada prišla v zelo kritičen položaj in v najkrajšem času je pričakovati v Albaniji usodnih dogodkov. List poziva grško vlado, naj bo na oprežu.

Beograd, 6. febr. p. »Pravda« poroča iz Debra: Kljub vsem demantjem albanske vlade se tu uporno širi vest, da je položaj režima Ahmeda Zogu skrajno omajen. S svojimi obveznostmi je prišel Ahmed Zogu v popolno podrejenost neke prekomorske sile ter je zaradi tega izgubil zaupanje narodnih mas. V krogi albanskih emigrantov se zatrjuje, da akcija Vrlaci je zelo uspešno napreduje ter da sta se mu v celoti pridružili plemeni Malisrov in Mate. Obe plemeni sta zelo razboriti in odločilnega pomena za vsakokratni politični položaj v Albaniji. Vrlaci je v kratkem času zbral številne čete teh plemen ter jih kljub težkočam dobro oborožil. Oboroževanje se je izvršilo v največji tajnosti, ker je tiranska vlada razpisala velike nagrade za odkritje tajnih transportov orožja in municije.

Beograd, 5. febr. p. Iz Debra javlja, da je bil danes umorjen policijski prefekt v Piškopeji Toptan beg. Na potu v urad ga je neznanec usmrtil s sedmimi strel iz samokresa. Atentat je vzbudil v Albaniji vsesplošno razburjenje ter je nedvomno političnega značaja.

Atene, 5. februarja. s. Rojalistični list »Vos« javlja iz Tirane: V severni Albaniji med Skadrom in Elbasanom je nezadovoljstvo prebivalstva z Ahmedom Zogu tako naraslo, da se pripravlja upor. V prestolici so koncentrirani oddelki strojnice. Število italijanskih častnikov, ki so prispele semkaj, se čeni nad 200. Voda protivladnega gibanja je Vrlaci beg, šef malisorskega plemena. Ahmed Zogu ne zapuša več svojega gradu. Albanska letala so neprestano na opazovanju zlasti ob jugoslovenski meji.

ATENTAT NA MEHIŠKEGA PREDSEDNIKA

Predsednik Rubio je ranjen v glavo in koleno, njegova nečakinja pa v prsi — Atentator je 22 letni mladenič

Mehiko, 6. febr. AA. V trenutku, ko je predsednik republike Ortiz Rubio zapuščal vladno palačo po zapri-segi novega ministristva, je oddal nanj nek atentator več revolverskih strel. Predsednik Rubio je bil ranjen na obrazu. Atentatorja so prijeli. Na redarstvu je atentator odklanjal vse izjave o svoji osebi. Ranjeni predsednik je bil takoj prepeljan v kirurško kliniko, kjer so mu odstranili izstrele. Njegovo stanje je težko.

Mexico City, 6. februarja. Včeraj popoldne je bil izvršen atentat na predsednika mehiške republike Pasquilla Ortiza Rubia. Ko je zapuščal predsedniško palačo ter se v spremstvu svoje soproge in svoje nečakinje peljal k otvoritvi velikega stadiona, je na nekem ovinku, ko je vozil avto zaradi vladajoče gneče počasneje, skočil črno oblečen mlajši moški na stopnico

avtomobila ter oddal na predsednika šest strel. Nastala je silna panika. Avto se je takoj ustavil, atentatorja pa so prijeli policaji, ki so na motornih kolesih spremljali predsednikov avtomobil. Atentator je 22 letni zasebni uradnik Daniel Flores, pristaš tkzv. katoliške skupine Vasca Ceba. Odeljali so ga takoj na policijo, kjer ga je zaslišal vojni minister sam.

Predsednik Rubio je bil zadet v obraz ter mu je krogla razbila spodnjo čeljust. Druga krogla ga je zadela v levem kolenu. Nečakinja je dobila strel v prsi, dočim je predsednikovo ženo krogla samo oprasila po obrazu. Vse tri so takoj odpeljali v bolnico, kjer sta bila predsednik in njegova nečakinja operirana. Rane predsednika Rubia sicer niso smrtonosne, vendar pa je njegovo stanje zelo kritično.

Pariz, 5. febr. AA. »Havas« poroča iz Mehike, da je bil predsednik republike Rubio ranjen v celust. Operacija je uspela in zdravnik so mogli z lahkoto odstraniti projektile. Mimo predsednika republike je bila ranjena z enim strelom še neka prisotna priča atentata. Oblastva smatrajo, da gre za dejanje verskega fanatizma.

„Zmaga fašizma nad demokracijo“

Avstrijsko-italijansko prijateljstvo v fašistični luči

Beograd, 6. febr. p. Vsi današnji fašistični listi pišejo po enem kopitu o sestanku med avstrijskim državnim kancelarjem dr. Schobrom in Mussolinijem. Pred vsem poudarjajo, da je v tem sestanku videti najboljši dokaz za bodočo pristransko razmerje med Italijo in avstrijsko republiko. Velikodušno prijateljstvo Italije do Avstrije dosedaj ni bilo v Avstriji dovolj razumevano. Ne bomo rekrimirali, pišejo fašistične novine, vendar se je treba spomniti, v kakšnem položaju je bila Avstrija pred nekaj meseci, ko je demokratsko-masonska koalicija preprečevala konsolidacijo Avstrije, toda tudi to je minilo in v Avstriji so uvideli, kolikšno pomoč je izkazovala Italija mali avstrijski republiko, temu ostanku nekoč močne monarhije, ki je bila premagana v vojni. Trebalo je razbiti akcijo Heimwehra in odstraniti različne opasnosti, ki jim je bila izpostavljena Avstrija ter avstrijski narod. One stranke, ki so delovale za vzpostavitev miru in reda, so prišle do spoznanja, da je bilo napačno gledati na fašistično Italijo kakor na nekega avstrijskega sovražnika. Končno so se avstrijski državniški prepričali, da je edina rešitev v splošni evropski in svetovni politični konsolidaciji. Na ta način je bilo mogoče, da se je mala avstrijska republika s pomočjo Italije izvlekla iz težkega položaja. Razume se, da bodo sovražniki fašizma se naprej skušali kaliti odnošaje med Rimom in Dunajem ter da jih bo pri tem podpiral del avstrijskega tiska. Toda Italija je prepričana o lojalnosti Schobra in znanega dela avstrijske javnosti.

arbitražne pogodbe tem večje važnosti, ker je s tem sankcionirana zmaga fašistične Italije nad združenim demokratsko-masonskim silami, ki so imele jako oporo na Dunaju. Pogodba je važna tudi zato, ker so nasprotniki fašizma spekulirali s slabostjo Avstrije ter poskušali obrniti to materialno podpiranje s strani Italije proti Italiji sami. Odgovorni faktorji na Dunaju in ves nemški narod so spoznali, da je škodljivo dvigati kampanjo proti Italiji zaradi Nemcev v južni Tirolah, ker prinaša to vprašanje večjo škodo Avstriji in njenemu narodu kakor pa Italiji. Avstro-italijanske pogodbe bodo tudi olajšale razmere med Italijo in Nemčijo, ker bodo morali tudi Nemci uvideti, da so polagali na vprašanje južne Tirolske preveliko važnost. Tako južna Tirolska ne bo več zapreka, temveč celo vez za zблиžanje med Italijo in Nemčijo.

Rim, 6. februarja. Avstrijski zvezni kancelar je včerajšnji dan porabil večinoma za vjudnostne manifestacije. Popoldne je posepil grobove kraljevske savijske rodbine v Panteonu ter se je popoldne udeležil pogreba ministra Bianchia. Zvečer se je vršil v prostorih avstrijskega poslanstva sprejem članov avstrijske kolonije v Rimu. V razgovoru, ki ga je imel kancelar Schober z zastopnikom »Tribune«, je izjavil med drugim, da je pogoj za gospodarsko sanacijo Avstrije notranja politična konsolidacija. Zaradi tega je avstrijska vlada zahtevala in tudi dosegla ustavno reformo. Preokret na desno v Avstriji so merodajni faktorji v Haagu popolnoma odobrili ter pozdravili s simpatijami. Te okoliščine je treba tudi zahvaliti, da zavzema Italija

napram Avstriji zopet prijateljsko stališče. Rim, 6. februarja. Za danes napovedana avdiencia avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schobra pri italijanskem kralju je odgodena, ker je kralj obolen in mora po nasvetu zdravnikov ostati par dni v postelji. Popoldne bo podpisana prijateljska soravna in arbitražna pogodba.

Angleška gradnja ladij

London, 6. februarja. AA. v letnem pregledu angleškega »Lloyd Registra« o svetovnem ladjedelništvu so izšli zanimivi podatki.

Minulega junija je bilo na vsem svetu železnih in jeklenih parnikov in motornih ladij za okrog 63 milijonov ton. Od leta 1914 se je pomnožila tonaža omenjenih vrst ladij za 20 milijonov ton ali pa za okrog 50%. Minulo leto so zgradili v Angliji in na Irskem za milijon ton in pol novih ladij to pomenja, da je zgradila Anglija v minulim letu za okrog 300.000 ton ladij več kot ves ostali svet. Koncem minulega leta je bilo v gradnji na vsem svetu za 493.000 ton več ladij kakor leta 1928. Nemčija je zgradila minulo leto za 249.000 ton novih ladij. Ni-zozemska 186.000, Japonska 164.000, Zedinjene države 126.000, Danska 117.000.

Za zgradbo nove telefonske proge Beograd—Ljubljana

Beograd, 6. februarja. p. »Pravda« poroča da je ministrstvo za zgradbo in pošte pozvalo vse oblasti poštne uprave, naj na posebnih konferencah razpravljajo o izboljšanju poštne in telefonskega prometa ter stavijo svoje predloge. Ljubljanska pošta direkcija je med drugim predlagala zgradbo še ene direktno telefonske proge med Beogradom in Ljubljano ter modernizacijo telefonskega pravilnika.

Važni sklepi ČOS

Na sinočnji seji je ČOS sklenila, da se udeleži vsesokolskega zleta v Beogradu in da podpre sprejem SKJ v vseslovansko sokolsko zvezo

Praga, 6. februarja. Sinoči je pozno v noč zasedalo predsedstvo ČOS. Na tej seji se je razpravljalo o odnosih ČOS do Sokola kraljevine Jugoslavije, ter o udeležbi češkega sokolstva na vsesokolskem zletu v Beogradu. O seji in o sprejetih sklepih bo danes dopoldne izdano oficijelno obvestilo. Kakor izve vaš poročevalec, je predsedstvo ČOS na predlog staroste in na predlog staroste vseslovanskega sokolskega saveza dr. Schreinerja sklenilo, da bo ČOS sodelovala na vsesokolskem zletu v Beogradu ter po vseh svojih močeh podpirala sprejem Sokola kraljevine Jugoslavije v vseslovansko sokolsko zvezo. Delegat Sokola kraljevine Jugoslavije g. Paunković

je v razgovoru z urednikom »Českega Slova« izrazil svoje zadovoljstvo nad stališčem, ki ga je zavzela ČOS. Naglasil je, da bo vsa jugoslov. javnost z največjim zadovoljstvom pozdravila sklep ČOS, da se udeleži vsesokolskega zleta v Beogradu. Vsesokolski zlet v Beogradu bo tem impozantnejši, ker bodo na njem sodelovali tudi zastopniki vojsk države Male antante in oddelke francoske vojske. G. Paunković odpotuje drevi v Beograd.

Sinoči je priredil jugoslovanski poslanik dr. Angelić večerjo, na katero so bili povabljeni predstavniki češkega sokolstva in delegat Sokola kraljevine Jugoslavije g. Paunković.

Truplo generala Kutjepova najdeno?

Po vesteh pariških listov so našli generala Kutjepova blizu Pariza umorjenega — Vest uradno še ni potrjena

Pariz, 6. februarja. Današnji jutranji listi objavljajo še nepotrjeno vest, da je bilo v pretekli noči najdeno truplo ruskega generala Kutjepova v okolici Pariza. Kutjepov je bil po teh vesteh zavratno umorjen. Zločinci so njegovo truplo odpeljali daleč iz mesta in ga vrgli v jarek na samotnem kraju. Policija je uveljavila preiskavo. Ta vest pa uradno še ni potrjena.

Pariz, 6. februarja. V merodajnih krogih se izjavlja, da bo francoska vlada, ako se bo dokazalo, da je bilo sovjetsko posništvo v zvezi z afero generala Kutjepova, nemudoma pozvala sovjetskega poslanika Dovgalevskega, naj zapusti Francijo. Kakor se domneva, je sovjetska čezvijačka odpotela iz

Berlina dva najnevarnejša agenta, da odstraniti Kutjepova, katerega je smatrala sovjetska vlada za zelo nevarnega nasprotnika. Tukajšnji politični krogi smatrajo, da je afera Kutjepova ena največjih pogreškov, ki jih je napravila sovjetska država, odkar je obnovila diplomatske odnose s Francijo.

Vsa dosedanja prizadevanja policije, da se najde sled za Kutjepovim, so se izjalovila. Del policijskih agentov je bil odposlan v Orleans in v La Rochelle, da se dožene, koliko odgovarja resnici vest, da je bil Kutjepov odpeljan iz Francije na neki ladij.

Zasedanje komisije za vzhodne reparacije

Včeraj so se sestali v Parizu delegati Madžarske in zainteresiranih držav, da definitivno rešijo vzhodno-reparacijski problem

Pariz, 6. febr. Včeraj ob 11. dopoldne je bila odprta konferenca odbora za vzhodne reparacije kot nadaljevanje haške konference. Seji predseduje g. Louchet, zastopane pa so naslednje države: Francija, Anglija, Italija, Japonska, Belgija, Mala antanta, Poljska, Grška, Portugalska in Madžarska. Jugoslavijo zastopajo jugoslovenski poslanik v Londonu dr. Gjuric, generalni direktor v ministrstvu zunanjih poslov Konstantin Fotić in kot strokovnjaka dr. Ploj ter Martinac. Po sprejetju raznih predlogov predsednika, zlasti glede sestave ožjega odbora, je bila seja prekinjena ter se je nadalje-

vala ob 16. Podoba je, da bo odbor za vzhodne reparacije dovršil svoje delo v kakih dveh tednih. Urediti ima razne podrobnosti ter izvršiti definitivno redakcijo sporazuma doseženega o vprašanju madžarskih reparacij. Konferenca se bo bavi predvsem z naslednjimi štirimi točkami: 1. Sestava splošne pogodbe med Madžarsko in interesiranimi državami; 2. Ustanovitev agrarnega fonda za ureditev optantskih sporov; 3. Ustanovitev fonda za vse druge izdatke; 4. Sestava definitivne pogodbe glede ureditve madžarskih reparacij in likvidacije preteklosti.

Baldwin proti carinskemu premirju

Anglija mora s primerno carinsko politiko zaščititi svojo industrijo pred inozemsko konkurenco

London, 6. febr. AA. Bivši ministrski predsednik Baldwin je imel v kolizejskem gledališču pred številnim občinstvom zanimiv govor o bodoči politiki konservativne stranke. Govornik je omenil eventualni povratek konservativne stranke na vlado in je dejal, da bi moral imeti v tem primeru za rešitev vprašanja brezposelnosti popolnoma svobodne roke, da varuje interese angleške industrije. Govornik se je izjavil proti carinskemu premirju, ker bi na ta način bila težko prizadeta angleška industrija, ki se mora boriti z inozemsko konkurenco. Anglija mora zaščititi svoje industrijske proizvode s primernimi trgovinskimi pogodbami z inozemskimi državami. Baldwin je na-

dalje omenil, da smatra zaščitne carine za koristne za zaščito domače industrije, ki naj bi se prilagodile vsakokratnemu gospodarskemu položaju. Naglasil je potrebo racionalizacije glavne industrije v Angliji in v dominionih.

Ce bo prišel dan, ko se bo lahko reklo, da je britski imperij edinica kakor Zedinjene države in da bo zavarovan za enotno carinsko tarifo, bo najbolje zavarovan interes angleškega gospodarstva. Baldwin je zaključil, da se to ne bo tako kmalu zgodilo, da pa je gotov, da bo dosegel britski imperij ta cilj in da je edinstvo gospodarskih interesov britskega imperija edina prava pot za zdrav razvoj angleškega gospodarstva.

Borzna poročila.

LUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.795, Berlin 13.545—13.575 (13.56), Bruselj 7.9113, Budimpešta 9.9288, Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9), Dunaj 797.96—800.96 (799.46), London 275.82—276.62 (276.22), New York 56.68, Pariz 222.74, Praga 167.60—168.40 (168), Trst 296.26—298.26 (297.26).

INOZEMSKA BORZE.

Curih, 6. februarja. Beograd 9.1275, Pariz 20.315, London 25.1925, New York 518.—, Bruselj 72.175, Milan 27.125, Madrid 68.—, Berlin 123.675, Dunaj 72.95, Sofija 3.745, Pariz 15.33, Varšava 58.075, Budimpešta 9.60, Bukarešta 3.18125.

Darujte za slepe!

Revolucija v dr. Tavčarjevi noveli „V Karlovcu“

Nekaj stvarnih ugotovitev o osebah in krajih, omenjenih v noveli

Marsikateri čitatelj in čitateljica dr. Tavčarjeve novele »V Karlovcu« si bo mislil: kako je vendar pisatelj prišel na misel spisati novelo z revolucionarno vsebino tam gori v poljskih hribih, ob vznožju Biegaša. V kraju, kjer je ljudstvo v svojem prirobnem kmetskem naziranju, posebno pa še v tedanjih časih, ki je novela nastala, bilo neskončno oddaljeno že od pojma kake revolucionarne prekrope, kaj šele uresničenja kake revolucije ali pobune same.

Pa vendar ima novela nekaj podlage ali temelja, ki prča o nekakem revolucionarnem duhu Karlovcu, vsaj v besedi, če ne v dejanju. Resnični dogodek, katerega hočem omeniti, ki spominja na nekako pobuno vsaj v besedi, je dal dr. Tavčarju najbrže pobudo za to novelo.

Bilo je l. 1870 ali 1871, za časa francosko-pruske vojne. V gostilni pri Vidmarju v Poljanah je bilo nekaj gostov. Med njimi je sedel tudi stari Karlovec, sicer se ne »star kot užitek«, ampak po letih, saj je šel že nad 70 let, čim Tine Jereb — Tavčar ga zamenja za Aleša, — gospodar v Karlovcu. Govor se je slišal seveda največ okrog tedanje vojne med Francozi in Nemci. Kakor smo bili med svetovno vojno v mislih, v kolikor nismo mogli biti v dejanjih, na strani Srbije, tako so bili posamezniki tudi že tedaj na strani Francozov, če ne iz narodnih, pa iz verskih nagibov. Obsojali so Avstrijo in godrnjali, zakaj cesar ni udaril na Nemce. Pri tem razgovoru se je pa Karlovec precej trdo izrazil o cesarju in drugih, namreč, da so vsi sami separiji, tolovaji in podobno. Moč ni pomislil ali ni pogledal, kdo vse je v gostilni. slučajno je bil tu orožnik. Tedaj je bila orožniška postaja v Poljanah v Vidmarjevi drugi hiši, ki ji še danes pravijo »kasarni«. Ko je orožnik slišal, kaj je mož dejal, mu je takoj napovedal aretacijo. In šli so z njim proti Loku, od tu pa proti Ljubljani. In če tudi je tedaj že tekla gorenjska železnica, so moža gnali od Loke peš po cesti v Ljubljano. Ko ga je orožnik gnal skozi Medvode, je neki kmet ob cesti oral. Rekel je: »Kaj pa ta goni tod tega starega dedca!« Sedel je potem delj časa v zaporu. Končno so ga pa le rešili pod pretežno duševne nerazumnosti in po posredovanju domačih veljakov.

V Loku je bil sodnik, pameten mož, ki mu je bilo tudi mnogo na tem, da prikaže moža kot duševno nekoliko zmedenega. In poklical je k zaslišanju sosedo kot prič, ki naj bi to domnevo potrdili. Prvi med zaslišanji je povedal, da je dal osumniku nedavno v svoji hiši nekaj podirati in preurejati, kar sploh ni bilo potrebno. In to je že zadostovalo, da je bil mož izpuščen brez vsake sodbe in obsojbe. Seveda ni bil niti najmanj duševno zmeden. Bil je pač star kmetski original s svojimi posebnimi lastnostmi, predsodki in preudarki.

Ta dogodek je dal po mojem mnenju dr. Tavčarju povod za novelo »V Karlovcu«. Dejanja so pač zamišljena v l. 1848 kot revolucionarnem letu. V. Jereb je bil rojen še v prejšnjem stoletju 1799. Oženil se je šele v 41. letom. Odtod tako stara ženitev Karlovecu. Umrl je l. 1881 star 82 let. Imel je pet sinov, Janeza, Gregorja, Miho, Franca in Pavla ali po domače: Anžove, Gregurc, Mihač, Frencin in Povlač. Drugi, Gregor, je šel v Šole. Kakor že takrat v navadi, so fantje z dežele šli že starejši v Šole. Tako tudi Gregor. Že kot dijak je imel dolgo brado. Nekoč se je vračal domov na počitnice in srečal od Volče proti Poljanam očeta, ki je šel v Poljane menda k maši. Pozdravil je očeta, rekoč: Dobro jutro, oče! Oče Tine, Karlovec, je stopil k njemu in ga pocukal za brado, rekoč: »Gregurc, tule boš pa preč daj!« in je šel naprej. To je bil očetov odgovor na sinov pozdrav. Doma so imeli sv. pismo, katero je Gregor med počitnicami, posebno o veliki noči in o božiču v večernih urah bral domačinom. V Šole je hodil iz Karlovca samo Gregor. Ta knjiga je bila pasijon, pisana v bolhoričici. Bila je iz 18. stoletja, če se ne motim iz l. 1757. To knjigo, ki je bila trdo vezana z dvema medenastima zaklopama, sem dobil pozneje l. 1883-84 na Volki in jo odkupil za en goldinar za Groga, ki je bil tedaj poštno - brozjavni uradnik v Trstu. Imel je dokaj lepo domačo knjižnico. Kam je prešla ta stara knjiga s knjižnico po njegovi smrti l. 1893, ne vem. Temu Gregorju ali po domače Gregurcu pripisuje Tavčar vlogo Vida pri kontesi Anici.

Poleg navedenih sinov se je rodila staremu Karlovcu Tinetu tudi še hčerka, ki je pa umrla že v nežni mladosti. Odtod najbrže ono omlačevanje dekleta pri hiši. Studiral je Gregor in postal uradnik. Njegovi bratje so ostali pri hiše še precej časa potem, ko so odrasli. »Delali so pa tako, kakor uboga živina«, pravi Tavčar na str. 78. In to je tudi res. Sam Tavčar, ki je v mladih dijaških letih in tudi pozneje zelo rad in večkrat zahajal v te kraje lovit ribe, je nekoč sam videl, kako so fantje sami orali nivo. Plug so vlekli štirje sinovi, hrusti, a sam stari Karlovec ga je držal in ravnal. Pripomniti moram, da leži vse karlovo polje v bregu z zelo plitvo zemljo. Posebno pa še takrat.

V opombi navaja prof. dr. Prijatelj tudi brata starega Karlovca Anžka. Ta ti je bil pravi originalen gorski tip po svoji zunanjosti, po noši in govorjenju, kolikor je pač govoril. Če ga je srečal tujec kje na samem in ga ni poznal, se ga je ustrašil. Ni čuda. Saj je bil pooblen hajduku. Nosil je dolgo brado in pomočno obliko. Ljudje so mislili, da je malo prismojen, pa ni bil. Nasprotno, bil je pameten in resen.

Imel je stope blizu Karlovca in tu je prideloval laneno olje ter ga prodajal okrog po hišah. Z lanenim oljem je zakladal tudi Stefana Šubica, slikarja in podobarja v Poljanah, s katerim sta se prav dobro razumela. Nekoč ga je vprašal Stefan: No, Anžk, kaj pa kaj Gregurc v Trstu? Ja, viš, Stefan, tako plačo, pravijo, da ima, pa je le gost. Pod besedo »gost« je treba razumeti najemnika, prave goste pa imenujejo »gostjavce«. Tedaj ta, brez lastne hiše, ni imel pri Anžku posebne veljave. Kot čudak in samotar tudi ni hodil ob nedeljah in praznikih k maši. Ko so ga opominjali, se je odrezal: Bom že »stoknil« enkrat v Ljubljano, pa se jih bom nabral — namreč maš — pri frečkajarih en dopoldne za pol leta. Pot v Ljubljano peš mu je bila kot Ljubljancu pot v Šiško. Hodil je pogosto na Tolminko po tolminske žepne nožice, ki so bili takrat posebno na dobrem glasu med kmetskimi ljudstvom. Te je prodajal v domačem kraju po Poljanskem in Seškem. Umrl je kakih 8 let za bratom Karlovcem. Vas na Visokem je pa vsekakor mišljena vas Malenski vrh, ki je res visoko nad Karlovcem in ne vas Cabače, kakor meni prof. dr. Prijatelj. Malenski vrh ali na Gori pa ni vseeno. Na Gori se imenuje kraj pri cerkvi, ki je pa za dobre pol ure hoda strme poti od vasi. In ta del na Gori tudi ne spada pod vas Malenski vrh, ampak pod vas Jazbine.

Da je Tavčar mislil Malenski vrh in ne Cabače, sledi že tudi iz tega, ko navaja vasko gostilno, kjer so se shajali vaški nezadovoljni in revolucionarji. Vas Cabače sploh ni imela takrat, ne prej in ne pozneje gostilne, dočim je bila na Malenskem vrhu gostilna pri Posevčniku. In ta gostilna je po mojem mnenju mišljena. In vodja puntarjev učitelj Miklavž Komolček na Visokem, oziroma Malenskem vrhu? S tem je pa mišljen Ivan Pintar, doma na Malenskem vrhu pri »Jakoponcu« poznejši novinar v Ljubljani pri »Slovenskem Narodu« in drugih tedanjih listih ter prevajalec iz rusčine. Umrl je l. 1897 v Ljubljani, 45 let star. Tri ali štiri leta pred postankom novele »V Karlovcu« je prišel domov na Malenski vrh iz Mittweide, kjer je študiral nekako tehniko, a moral je radi pomanjkanja denarnih sredstev obesiti študij na kol, kakor se je tedaj reklo. Na Malenskem vrhu je preživel nekaj časa, dokler ni prišel v Ljubljano. Seveda je iz sveta prinesel za tedanje čase in naše kraje kolikor toliko revolucionarne nazore in miselnosti. Svoje nazore je razlagal gostom doma v Posevčnikovi gostilni in drugod. Seveda se je kmalu zvedelo, kaj Jakoponcu pripoveduje ljudem. To je zvedel tudi Tavčar in porabil vodjo revolucionarjev. Izpremenil ga je v za snov v svoji noveli. Pintarja pa kot učitelja Komolčka in zabavilca, kakršnih je bilo tedaj povsod dobiti. Šole pa tedaj na Malenskem vrhu ni bilo in je bilo vse ljudstvo nepismeno le z zelo redko, redko izjemo. Ta se je pričela tu 1905 kot nekaka zasilna šola, katero je upravljal pisec teh vrst iz Poljan do l. 1911, ko se je pretvorila v stalno. Nepismenost je v teh krajih zdaj večinoma odpravljena. Kot Komolček je torej mišljen Ivan Pintar in nihče drugi. Kar se tiče drugih dobrovoljcev v tej gostilni kot vestnih pristašev Komolčka, jih je »a Tavčar pobral iz vseh odnošnih krajev z navedbo največ hišnih imen v Poljanah. Nosati Jakob pa ni »ta kozji Jakob«, čevljari. Ta nosati ali po domače »Nasat Jakob« je bil iz Volče, znan kvartopirc in igralec vseh tedaj znanih primitivnih iger za denar, pri katerih ga pa niso imeli za prepoštenega. Glede imena Brentež bodi mimogrede omenjeno, da se še danes pravi hiši v Predmostu »pri Brentežu«.

Graščine Smrečje pa tukaj ni in je nikoli ni bilo. Tako tudi ne graščakov. Kot takega si zamišlja Tavčar kmeta Vrbanača iz Javorji. Bil je to za tiste čase in kraje bogat kmet. Hodil je tudi v Šole in znal je celo nemško. Da, veljal je celo za nemškutarja, saj se ni pisal Ažbe, temveč »Ašchbe«. Bil je postaven mož z močnim basom. Pa tudi oblačil se je lepše. Uro je nosil na debeli srebrni veržici, pripeti čez prsa. Njegova postava, njegov glas, noša in vedenje je imponiralo ljudem. Bil je dolga leta tudi mogočni javorski župan, katerega se je v občini več ali manj vse balo. Pri tedanjih gospodski je imel zelo velik vpliv in veljavo. V vsem je torej spominjal na nekdanje graščake. Poleg posestva je bila pri hiši v Javorju tudi gostilna. Imel je edinega otroka hčerko Ančko, ki je bila v mladosti čedno dekle plavih ali po Tavčarju zlatih las. V Šole je hodila drugod, ne v Javorjah, kjer je še ni bilo. Tudi ona se je lepše oblačila. Ta Ančka ali Anica je po mojem mnenju mišljena kot kontesa Anica. Tavčar je v dijaških letih v družbi dijakov ali tudi prijatelja Vidmarja Janeza Cadeža iz Poljan večkrat zašel v Javorje in tudi v gostilno pri Vrbanaču ter tu spoznal in opazoval Vrbanačevo Ančko, ki je slovela daleč naokrog in o kateri se je govorilo in mnogo ugibalo: kdo bo dobil Vrbanačevo Ančko in ž njo za tiste čase seveda tudi lepo premoženje. Več let je bila za Ljubljano v svojega poznejšega moža Joška, Kreka, brata prof. slavistike v Gradcu dr. Gregorja Kreka. Bil je lep, naobrazen fant. Bil je organist v Javorjah in kot nekaj domač župnijski član tedanje dobričine, župnika v Javorjah Matevža Jereba in njegove gostoljubne sestre Maričke kot gospodinj. Bila sta lovcana. Nič v sorodu s Karlovcem. Nosil se je Joško bolj mestno. Ker pa ni imel grunta, ne bogastva, ni dovolil mogočnemu Vrbanaču hčerki Ančki, da bi se vzela. Šele po njegovi smrti se je to zgodilo. Ostala sta brez potomcev. Lahko tudi,

da je Tavčar vlogo Vida namenil Jošku Kreku.

Pod imenom Močava pa niso mišljene Poljane, ampak vas Mlaka, dobre pol ure od Javorji, oziroma od Karlovca dve uri. Vsi navedeni kraji Karlovec, Mal. vrh itd. so spadali kot še dandanes k občini Javorje.

Karlovec in Karlovcu so se bili Tavčarju nekako posebno priljubili. Kraj radi divje romantike z bistrim potokom, polnim postrvi, Karlovcu radi svoje nepokvarjene pristnosti, originalnosti, pridnosti in neprislilne dovornosti. Ni torej čuda, da je dr. Tavčar ta kraj in te ljudi ovekovečil v svoji noveli in porabil navedene dogodek, ljudi in kraje za motiv svoje novele. Končno naj še omenim, da ni ne ta članek, ne prejšnji o noveli »In vendar« polemiknega značaja napram prof. dr. Prijatelju, kateremu gre vse priznanje, da je uredil in raztolmačil dr. Tavčarjeve spise po motnih, krajih in osebah, kolikor je le mogel.

L. P.

Pred zaključkom kuharske razstave

Nepričakovano zanimanje za prireditev naših kuharskih mojstrov —
Izprehod po razstavi

Ljubljana, 6. februarja.

Nocoj torej zapro razstavo, ki je po vsej deželi prarala pravo povodenj — slin. Gledalci so zadovoljni do navdušenja, prireditelji pa trudni do onemoglosti. Lepemu Editu iz »Zvezde« je zaradi utrujenosti prišlo slabo. Služba v polni restavraciji, potem pa še služba v nabiti dvorani je napor, ki ga zmaga le trenirani natakariji. Dvorana je bila včeraj popoldne tako polna, da so se množice zagodile in je policija morala odpreti drug izhod. Kljub izčrpanosti so pa prireditelji kavalirsko vladni in uslužni. Saj so prav za prav razstavljeni tudi natakariji! Le pogledite, kako prijazno pomagajo vsaki dami po stopnicah na oder in jim razlagajo vse podrobnosti pogrnjenih miz, v dvorani pa tolmačijo zapeljivo vsebino razstavljenih kuharskih mojstrov. Če so opešali mladi, ni torej čuda, da je onemogla častna predsednica gospa Ristova. Ta podjetna dama, potomka stare hotelske dinastije, je sprožila misel razstave, bodrila maldoušne, pomagala na vseh straneh in prevzela ves riziko — sedaj pa živahno razlaga nove ideje za prihodnjo razstavo. In uspeha bo!

Pa pogledimo za slovo še malo po razstavi, da ne bo zamere, če smo kal prezrli. Ob vrodu je »Riba« slikovito aranzirala ribiške mreže, zelenje, morske in domače ribe vseh vrst, languste in morske pajke ter najdelikatnejše konzerve najrazličnejše proveniencije, po vrhu pa še postreže s praženimi sardelicami, da se pri sosedu Bolla-fio bolj prilije kozareček ljutermedana, burgundca, rizlinga iz Moškancev ali pa izvrstnega črnega burgundca. Ta veleindustrija ima ogromno najmodernejše kletarstvo v Moškancih in v Šiški, vinograde pa po vsej državi. Kakšni sodi! Prostora bi bilo v posameznih za veliko družino in v kleti bi firma lahko spravila vse barakarje ter brez truda odpravila stanovanjsko bedo.

**Vsi, ki ste pokušali naša
vina na kulinarčni razstavi,
ste se prepričali o dobri
kakovosti in pristnosti. Se
zite po njem!**

**Se priporočajo
BOLAFFIO in SINOVA,
Ljubljana VII.,
pri gorenjskem kolodvoru**

Največji sod drži 420 hl in polni je izbornega vina. Kar računajte, za koliko časa bi zaglego in kakšna bi bila opica, če bi vsa Ljubljana naenkrat točila iz soda. To je 42 tisoč litrov!

Zadnjič smo pozabili pohvaliti kuhinjo restavracije »Lloyd«, ki je med drugim razstavila velikansko langusto. Pripravil je te dobrote kuhar g. Bučar, ki je učenec Unionske kuhinje. Babinec in Wand sta sploh napravila šolo v Ljubljani in vzgojila prvovrsten domač naraščaj, kar najlepše pričata gđ. Marica Brišnik, L. kulinarica v »Zvezdi« in g. Kastelic, patiser ravnotam.

Firma A. Galle je razstavila grad iz čokolade in vabljivo čajno pecivo, da ne pridete v zadrego pri Meinlu, ki je včeraj nakuhal poln sod dišečega čaja, predvčrajšnjim pa razdelil na tisoče škodljive kave in na stotine kozarčkov najfinejših likerjev.

Silno naglo se razvija »Depa«, ki se je preimenovala Delavska pekarna. Razstavila je model svoje pekarske tovarne, tečen kruh, pa tudi kekse in torte prvovrstne kvalitete. V Ljubljani in okolici je tako upeljana, da njeni izdelki ne rabijo nobenega priporočila več, ker se blago samo nvali.

Kako se pa postavi naš Jaka Zalaznik, naš najpopularnejši pek in slaščičar, ni treba niti praviti. Izdelal je te sladke stvari in imponantni nastavek njegov sef-slaščičar g. Anton Purscher, ki se je izkazal pravega mojstra.

Na drugem kraju mesta pa tolaži sladkosnede želodce ga. Terezija Novotny, ki vodi to 40 let staro renomirano firmo z največjim poznanjem stroke. Vsak dan sveže pecivo in slaščice so vse izdelane doma tako okusno in v modernem slogu, da vse občuduje veliko sladko srce, torto za rojstni dan, na kateri je toliko svečk, kolikor slavljenec šteje let, famozne so tudi komične zelve, a ljudje se najbolj čudijo kosarici z jurčki ki so tako naravnj, da v njih nikdo ne slutl sladke vsebine. Teodor Novotny pa v svoji vzorno opremljeni tovarni izdeluje izborne slaščičarske proizvode vseh vrst, da lahko ustreže vsakemu svetovnemu hotelu.

Firma Franc Slamič se veča od dne do dne in producira najrazličnejše specialitete klobasičarske, prekajevalske, konzervne in mesarske stroke. Že samo njegova dva spretno aranzirana oddelka sta razstava za sebe, da rabi več ur, kdor si jo hoče natanko ogledati. To so uspehi vedno

ne pristnosti, originalnosti, pridnosti in neprislilne dovornosti. Ni torej čuda, da je dr. Tavčar ta kraj in te ljudi ovekovečil v svoji noveli in porabil navedene dogodek, ljudi in kraje za motiv svoje novele. Končno naj še omenim, da ni ne ta članek, ne prejšnji o noveli »In vendar« polemiknega značaja napram prof. dr. Prijatelju, kateremu gre vse priznanje, da je uredil in raztolmačil dr. Tavčarjeve spise po motnih, krajih in osebah, kolikor je le mogel.

L. P.

Beležnica

Koledar.

Danes: Četrtek, 6. februarja 1930, koledar: Doroteja, pravoslavni: 24. januarja, Ksenija.

Današnje prireditve.

Opera: Hasanaginica. B. Kino Matice: Prvi raj. Kino Ljubljanski Dvor: Tihotapčeva vesta.

Kino Ideal: Prvi greh. Kulinarčna razstava v Unionsu. Danes zadnji dan.

Dežurne lekarne.

Danes: Bohine, Rimska cesta, Leustek, Resljeva cesta.

Prvi zvočni film v Ljubljani

Ljubljana, 6. februarja.

O zvočnem filmu se je že pisalo in govorilo dovolj, čeprav ga v Ljubljani še nismo videli. Le malo jih je, ki so videli in slišali zvočni film, la najnovejši tehnični izum, ki pomeni velik preokret na filmskem polju.

Poročali smo že, da so kupila aparate za zvočne filme že nekatera kinematografska podjetja v Jugoslaviji. Najprej so čuli zvočni film Zagrebčan, po tem so ga naročili v Sarajevu, kjer so že imeli slavnostno premijero, sedaj ga montirajo v Osijeku in skoro istočasno bo premijera prvega zvočnega filma tudi — v Ljubljani.

Kakor smo izvedeli, je Elitni kino Matice naročil v inozemstvu najmodernejši aparat za zvočni film. Gre za tako zvani Western Electric aparat. Aparat je že prispel in ga že montirajo. Montažna dela bodo trajala približno tri tedne. Kakor domnevajo, bodo vsa pripravljala dela tik pred marcem zaključena tako, da bomo nemara s 1. marcem že imeli premijero govorečega filma v Ljubljani.

Za premijero je Kino Matice naročil slovit zvočni film »Singing Fool« (Pojoči norček). Kritike soglasno pravijo, da je film umetnina. V glavni vlogi nastopa slovit umetnik Al. Johnson, ki poje najslavnejši sodobni šlager »Sonny Boy«, ki ga znajo na pamet že tudi mnogi Ljubljanci.

Aparat kina Matice oddaja po sistemu fotografiranega glasu. Kakor znano, sta dve vrsti aparatov za zvočni film. Prvi sistem je v zvezi z gramofonom, drugi pa je fotografija glasu in dejanja obenem. Seveda drugi sistem prvega znatno nadkrijuje. Zato so ti aparati znatno dražji od prvih. V Ljubljani bomo torej kmalu slišali zvočni film.

Prosveta Drama

Gostovanje francoske drame »La petite scene« iz Pariza v ljubljanski dram. Kakor že javljeno, se vrši v sredo, dne 12. in četrtek, 13. t. m. gostovanje članov francoske drame »La petite scene« iz Pariza. Ta odmerila v Parizu obširen krog svojih občudovalcev, ki stalno zahaja na vse njihove prireditve. Dela, katere vprizori »La petite scene« z največjim uspehom v Parizu, igra potem po celi Franciji. Letos pa je privrkat privedlo vodstvo tega odra turneje v inozemstvo ter obišče na svoji poti skozi našo državo Ljubljano, Zagreb in Beograd. V Ljubljani bosta, kakor zgoraj javljeno, dva dramska večera. Opozarjamo, da je to gostovanje v *leami* in ker se je upravi posrečilo dobiti cel ansambel pod ugodnejšimi pogoji, so cene izdatno nižje, kot pri zadnjem gostovanju Comedie Francaise. Predprodaja vstopnic pri dnevi blagajni v operi.

Ljubljanska drama ponovi v soboto dne 8. t. m. Nestrojevo veseloligro »Za ljubezen so zdravila«, ki je pri premijeri dosegla velik uspeh. Burka je polna ljubkih, le Nestroju lastnih zapletljiv in izvrstno zabava občinstvo. Cene običajne dramske.

»Grob neznanega vojaka«. Opozarjamo na nocojšnji vprizoritev prekrasno francoske drame iz vojne dobe, katero odigravo na našem odru nocoj gosna Sarčeva ter gđ. Ciril Debevec in Skrbinsk. Režija je Ciril Debevecova. Predstava se vrši za abonma E. Ker bo nocojšnja predstava ena poslednjih vprizoritev tega dela, opozarjamo občinstvo še prav posebno na ta večer.

Opera

Danes se poje Safranek-Kavičeva opera »Hasanaginica«. Lepa, z bosansko orientalskimi motivi izpopolnjena glasba, močna dramatična vsebina in vzorna interpretacija sodelujočih so si delili pri premijeri velik, popolen uspeh. Naslovno partijo poje gospa Thierry, dalje nastopajo v večjih vlogah gđ. Križaj, Vičar (kot gost), Grba, gđ. Spanova, ga. Ribičeva in drugi. Dirigent ravnatelj Polić. Režiser g. Kričevski. Predstava se vrši za abonma B.

V soboto se vprizori Kalmanova opereta »Grofica Marica« z gospo Poličevo v naslovni partiji. V glavnih vlogah nastopajo: ga. Balatková, ga. Rakarjeva ter gđ. Drenovec, Peček, Povhe in Janko. Dirigent g. Neffat, režiser g. Povhe. Predstava se bo vršila pri zelo znižanih cenah, izven abonmaja.

V nedeljo ob 15. vprizori opera Verdijevo opero »Rigoletto« z gosposod Primožem, zvečer ob pol osmih pa — ilirjevo opereto »Ticar« z gosposod Drenovec v naslovni partiji. Obe predstavi se vršita izven abonmaja, pri znižanih cenah. **SENTJAKOBSKI GLEDALSKI ODER.**

Sentjakobski gled. oder ponavlja v nedeljo 9. febr. izvrstno vezelavno burko »Pred poroko«, ki je bila dosedaj že petnajstkrat vprizorjena. Humor te burke je tako prisrčen, da posetniki ne pridejo iz smeha. V soboto 8. febr. gostuje Sentjakobski oder z isto na večeru S. K. člana v Novem mestu — Vstopnice za nedeljsko predstavo se dobe v trgovini g. Mihoša Karmičnika na Starem trgu.

Baš nasprotno.

— Čuj, prijatelj, zakaj si tako žalosten? Ti je kdo umrl?

— Nasprotno, žena mi je rodila dvojčka.

Jutri grandiozna premijera!

Cecil B. de Mille

Elitni kino Matica!

kralj režiserjev, stvarnik velikega filmskega umotvora »Kralj kraljev« v monumentalnem veličastnem

Brezbožno dekle

»Klub brezbožcev«. Srdita borba za idejo! Žrtov — krivci — obsodba! V pobojnišnici! Orgle sadizma in človeških zabod! Odsiljenje v ognju in preiskušnja! Nepozabno! Zensko! Jutri! Jutri! Jutri!

Dnevne vesti

— Z naše univerze. Univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani je izdala seznam predavanj za letni semester 1930. Inskripcija traja od 6. do 11. februarja. Letni semester se zaključuje 28. junija. Inskripcijski rok se v letnem semestru ne bo podaljšal. Naknadna inskripcija se bo dovoljevala le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili. V zimskem semestru je bilo na naši univerzi 1414 rednih in 41 izrednih slušateljev ter 160 rednih in 12 izrednih slušateljic, skupaj 1455. Na filozofski fakulteti je bilo 337 rednih in 24 izrednih slušateljev ter 102 redni in 10 izrednih slušateljic, na juristični 365 rednih in 5 izrednih slušateljev ter 28 rednih in 1 izredna slušateljica, na medicinski 96 rednih slušateljev in 14 rednih slušateljic, na tečnični 514 rednih in 9 izrednih slušateljev ter 16 rednih in 1 izredna slušateljica, na teološki pa 102 redni in 3 izredni slušatelji.

— Kaj pa pri nas? Zagreb se pripravlja postaviti kralju Petru veličasten spomenik, za katerega je nabral odbor že pol milijona Din. Osješka mestna uprava je sklenila pridružiti se tej patrijični akciji in vtirola za spomenik kralju Petru v Zagrebu 100.000 Din. Tudi Ljubljana kot prestolnica Slovenije se namerava v kratkem skromno oddolžiti spominu velikega kralja Osvoboditelja, toda pozivu odbora za postavitev spomenika kralju Petru v Ljubljani se še niso odzvale naše gospodarske ustanove, niti premožni posojilci, ki bi lahko prispevali toliko, da bi Ljubljana gledala spomenika ne zaostajala daleč za Zagrebom. Prepričani smo, da se bo našo tudi med nami vsaj nekaj posameznikov odločilo za postavitev spomenika kralju Petru v Ljubljani.

— Vseslovenska beseda v Pragi. Jednota slovenskih žen je priredila v ponedeljek v praznino prve obletnice svoje ustanovitve v veliki dorani Lucerne v Pragi veslovensko besedo, ki je bila pomembna družabni dogodek in ki pomeni posrečen začetek nove tradicije veslovenskih plesov. Beseda je bila pod pokroviteljstvom predsednika Masaryka, katerega je zastopal sekretar šef kabineta pisar dr. Weber. V častnem predstojstvu so bili ga. Renata Tyrševa in praški poslanci slovenskih držav dr. Angeličević, dr. Grzybowski in dr. Vozov, ki so se udeležili besede s soprogami in osebami poslaništev. Med gosti so bili znanji minister dr. Beneš, primor dr. Baxa, angleški slavist Alan Gordon, senator dr. Faček itd. Jugoslovenske delegatke so se sedele v loži dr. Angeličevića. Poseben program sta otvorili s solosplovom bolgarske pastirice v narodni noši in v originalni stilizaciji Hrvatica Marjana Dragana, katere disciplinirana šola je pokazala gostom tudi jugoslovenski kolo in stilizirani ples »Rado ide Srbini u vojnik«. Poljaki se plesa niso udeležili, ker niso dobili pravočasno krojev, Ruse je pa tako potrla tragična usoda generala Kutjeпова, da niso hoteli plesati.

— Spomenik kralja Petra na Sušaku. Zgledu Ljubljane, Zagreba, Osijeke in drugih mest bo sledil tudi Sušak. Danes se bo vršila seja občinske uprave, na kateri se bo sklepalo o akciji za postavitev spomenika kralju Petru na Sušaku. Na sejo je vabljena tudi Udruženje rezervnih oficirjev, ki je na svoji zadnji seji izvolilo odbor, kateremu je poverjena akcija za postavitev spomenika. Sušaska občina je vtirola za spomenik 100.000 Din.

— Redna letna skupščina Delavske zbornice preložena. V nedeljo 9. t. m. bi se imela vršiti v Ljubljani redna letna skupščina Delavske zbornice. Vabila za skupščino so bila že razposeljena. Te dni pa so delegati prejeli obvestilo, po katerem se radi odloka ministrstva za socialno politiko prekljuje vabilo na skupščino Delavske zbornice.

— Polovica vojnja za vse vlake razen SOE v času od 21. do 23. februarja t. l. je z odlokom generalne direkcije državnih železnik odobrena za vse, ki se nameravajo udeležiti prireditve »Plesa Jadranske Strazne v narodnih nošah«, ki se bo vršila letos dne 22. februarja v Ljubljani v ulniški dvorani. Zunanji udeleženci se naprošajo, da s pravčasno preiskrbo potrdijo za polovično vožnjo od Obalnskega odbo v Jadranske Strazne, Ljubljana, banska palača.

— V pomorskem prometu so udeležencem letošnjega jubilejnega ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil od 29. maja do 9. junija, dovoljene na podlagi sejske legitimacije sledeče olajšave: Na parniških paroplovnega društva »Boka« 50% popust, na parniških »Dubrovačke parobrodne plovbe« olajšave »razreda za razred«, t. j. plača se cena nižjega a da se vozi v višjem razredu, enako tudi na parniških »Jadranske plovbe«. Za prevoz razstavne blaga pa velja na parniških vseh parobrodskih družb 50% popust. Ugodnost velja na vseh parniških za posetnike in razstavno blago od 20. maja do 20. junija t. l.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in deževno. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in v mnogih tudi deževno. Najvišja temperatura je značala v Beogradu 15, v Skoplju in Splitu 13, v Zagrebu 10, v Mariboru 7, v Ljubljani 6 stopinj. Dasi je kazal barometer v Ljubljani 753,9 mm, temperatura je značala 3,3.

— Velik izvoz drv iz Šibenika. V januarju je šlo preko šibeniškega pristanišča 24.000 kubičnih metrov drv v inozemstvo. Največ drv je šlo v Afriko in Južno Ameriko. Tako velikega izvoza v Šibeniku še več let ni bilo. Zanimivo je, da so ves tovor izvažali naši parniki.

— Krajevni odbor Rdečega križa v Kranju ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 9. tm. ob pol 11. uri v uradni pisarni sreskega načelnika v Kranju z običajnim dnevnim redom. Odbor vladno vabi vse članstvo k polnočestvilni udeležbi.

— Dve obsodbi. Pred sodiščem v Osijeku sta se dne 2. zagovarjala Stjepan Rajnović iz Leskovice pri Virovitici, ki je ubil orožniškega kaplarja Lazarja Filipovića, in bivši zakupnik monopolskega skladišča v Vukovaru Peter Škrbić, ki je ponesveril za 160.000 Din tobaka in tobačnih izdelkov. Filipović je bil obsodjen na 1 leto ječe. Škrbić je upošteval kot olajšilno okolnost njegovo mladost in pa to da je ubil Filipovića v prepiru. Škrbić je bil obsodjen na 2 leti ječe.

— Samomor veleposelnika. V torek se je v hotelu »Central« v Novem Sadu ustrelil glavno veleposelnik Andrija Gal. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Samomorilec je zopustil tri pisma, eno namenjeno njegovemu odvetniku, ki ga je zastopal v neki tožbi, drugo sorodnikom, tretje pa policiji. Pri njem so našli tudi par menic in nedavno sklenjeno trgovsko pogodbo. V pismu, naslovljenem policiji, navaja, da gre v smrt prostovoljno.

— Žrtve Dunava. V ponedeljek se je na Dunavu med Starim Futogom in Bečom pripetila strašna nesreča. Seljaka Gjuro in Ilonka Plimo ter Zora Jović iz Bečina so v nedeljo odšli na maškerado v Stari Futog, kjer so ostali do 3. zjutraj. Ob 8. so se v družbi delavcev Franca Nagyja in Stefana Adameka vračali precej pijani domov. Hoteli so s čolnom čez Dunav. Kaj se je potem zgodilo, ni točno znano. Čoln se je najbrž prevrnil in vsi so padli v vodo ter utonili. Drugo jutro so potegnili truplo enega utopljenca na suho, dotim o drugih in o čolnu še ni nobenega sledu.

— Žena zastrupila moža? V juniju je nenadoma umrl 40letni posestnik Josip Maša iz Sajma pri Veliki Kikindi. Te dni pa je prejel državno pravnštvo v Kikindi pismo, v katerem anonimi pisec sporoča, da je žena svojega moža zastrupila. Truplo pokojnega Maše je bilo izkopano in v poštev prihajajoči deli so bili poslani medicinski fakulteti v Beogradu v svrhu kemične analize. Žena je bila zaslišana, pa je trdovratno zanikala krivdo, češ da gre s amo za podlo osvetlo njenih sorodnikov, ki bi si radi prilastili premoženje pokojnega Maše.

— Prijet defraudant. Včeraj je subotška policija prijela žitega agenta Aleksandra Skokotovića iz Budisave, ki je ponesveril okoli pol milijona Din. Skokotović je priznal, da je ponesveril 150.000 Din, drugo so mu pa baje ukradli žeparji v vlaku. Policija domneva, da ima Skokotović sokrivca, pri katerem je skril denar.

— Tihotapec utonil v reki. Ibro Herić, 18letni mladenič iz sela Donja Vas pri Travniku, je odšel te dni v Hercegovino, da bi tihotapil tobak. Domov grede je opazil financarje, katerim se je izognil. Zavil je proti reki Banjaluci, katero je hotel prebresti, bila pa je pregloboka. Ker ni znal plavati, je utonil.

Iz Ljubljane

—lj Ruska balentina in pantomimska skupina »Sinja ptica« pod vodstvom svojega ravnatelja gospoda Južnega gostuje v Jugoslaviji in pride 14., 15. in 16. tm. tudi v Ljubljano. »Sinja ptica« priredi v Beogradu deset, v Zagrebu pa osem večerov. Vsi ti večeri so baje že v naprej razprodani. To potrjuje velik sloves in tudi izredno priljubljenost tega visoko umetniškega ruskega ansambla. »Sinja ptica« izvaja najlepše plesove v solonastopih in skupinah, kakor tudi vlezabavne in groteskne pantomime. Gostovanje »Sinje ptice« bo v Ljubljani v operi in so vstopnice že v predprodaji.

—lj IV. reprezentančni ples. Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra prirede slušatelj Ljubljanske univerze svoj IV. reprezentančni ples v soboto 8. t. m. v ulniški dvorani.

—lj Nova koncertna dvorana. V palači železniške direkcije je otvorena dvorana za intimne koncerte, ki jih bo prirejalo Nar. železničarsko glasbeno društvo Stoga. Prvi tak koncert se bo vršil v ponedeljek 10. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer pod naslovom: »Sonatni večer«. Na sporedu je po ena Beethovnova in Griegov sonata ter Dvořakova sonatina za violino in klavir. Spored izvajata gospod profesor Karel Jeraj (violina) in g. Herbert Svetel (klavir). »Stoga« otvori s tem večerom ciklus koncertov, ki naj seznanijo njeno članstvo in vse druge, ki se zanimajo za glasbeno umetnost, z vsemi panogami glasbe. Pred vsakim koncertom bo kratko poljudno uvodno predavanje. Na prvem večeru bo predavanje obravnavalo splošno temo o »Umevanju glasbene umetnosti«. Na ta način naj se zlasti železničarski stan podrobno seznanja z resno umetnostjo in naj jo ume pravilno ceniti. Dostop do koncertov je pa, kotikor bo prostora v dvorani, tudi za vse ostalo občinstvo. Do se omogoči udeležba najširšim slojem, bo društvo po-

biralo v svrhu kritja režijskih stroškov le najmanjšo vstopnino od 2 in 5 Din. Za železničarje velja enotna cena Din 2.—.

—lj Slovensko planinsko društvo vabi še enkrat vse svoje člane, prijatelje in ostalo občinstvo na svoj planinski ples v soboto, dne 8. februarja, ob 20. uri v sokolskem domu na Taboru. Vojaska godba, ples, neprisliljena domača zabava, razni parvijoni z izvrstnimi okrepčili itd. Pridite, ne bo vam žal.

—lj Zenski Pokret ima sejo danes zvečer ob 20 v damski sobi kavarne »Emona«.

—lj O najnovejši ruski književnosti bo prihodnji torek pri ZKD predaval univ. prof. dr. Jelačić iz Skoplja, avtor znanega dela o Ruski revoluciji in sodruidnik Ruskega arhiva. Na predavanje že danes opozarjamo.

—lj Gospodinja Šola »Mladikac«. Na gospodinjki šoli »Mladikac« se prične prihodnji večerni tečaj v ponedeljek dne 10. t. m. Vpisovanje za tečaj je v četrtlek in petek od 17. do 19. v prillitju liceja iz Bleiweisove ceste in ne v »Mladikacu«. Prednost za tečaj imajo mestne uslužbenke in soproge mestnih uslužbenecv.

—lj Lastnik pozabljenega paketa & trafiki v Židovski ulici naj se oglasi pri trafikaniji.

—lj Predavanje o »Naši gledališki kritiki«, ki je bilo zaradi naznanjenih ovir v zadnjih tednih preloženo, se bo vršilo neprekinjeno v nedeljo 9. februarja ob 10. uri dopoldne v zbornični dvorani ljubljanske univerze. Predava režiser g. Ciril Debevec. Vstop prost.

—lj Orkestralno društvo javlja članom, da se vrši skupna vaja v petek, 7. t. m. ob običajni uri v Glasbeni Matici. Z ozirom na nujnost vaj pozivlja odbor člane, da se te skušnje z vso zanesljivostjo in točnostjo udeležijo.

Danes zvečer po zaključku kulinarčne razstave v restavracijah »Slon«, »Union« in »Zvezda« pokušnja razstavljenih kuharskih mojstrov in

Nebotičnik za zrakovplove

V Newyorku začno graditi najvišje poslopje na svetu, nebotačnik, ki bo presegal Eifflov stolp za 400 m. Ogrodje bo jekleno in nebotačnik bo služil zrakovplovom za postajališče. Vrh nebotačnika bo postavljen steber, h kateremu bodo privezovali zrakovplove. Potniki bodo lahko v 7 minutah po prihodu zrakovplov na cesti, kajti nebotačnik bo opremljen z električnim dvigalom izključno za potnike zrakovplovov. Poleg drugih naprav bo na novem nebotačniku ogromen električni žerjav in električni reflektor, oba namenjena pospeševanju zračnega prometa. V nebotačniku bo prostora za 60.000 uslužbenecv raznih podjetij, kar pomeni da bo v eni hiši toliko ljudi, kolikor jih je v srednjevelem evropskem mestu. Stroški za nebotačnik bodo znašali 50 do 60 milijonov dolarjev. S tem se izpolni sanje prvih pionirjev avijatike, ki so bili prepričani, da bo zračni promet tako napredoval, da se bodo mogli spuščati zrakovplov na strehe. S tem je tudi rešen problem letišč v vlemestih.

O kupletih in kupletistih

Slovenci smo vražji, pona nas ves svet! Če hočjo v Berlinu slovenski kuplet, povabijo brž iz Ljubljane gospoda, ki zna vse kuplete, vse, kakor jih moda zahteva seveda, torej moderne in originalne, kot trdi gospod, ki znan je baje v Ljubljani povsod še kot dirigent, komponist in tak dalje.

Samo da se zmotil je ali prezrl dotični gospod, ki v Berlinu se dri — (ta »dri« ob »prezri« pač tak lepo se rima) — ko v »Narodu« trdi, kupletov da nima od drugih, ne teksta, ne godbe, da vse to njegov je le original, ki ž njim se po svetu okrog je bahal on kot dirigent, komponist in tak dalje.

Resnici na ljubo pa žal moram zdaj odkriti, da nima zaslug bog ve kaj, da lepo kupleti »njegov« donijo, da nam se v slovenski obleki blestijo. Če bi v Jesenice kdo z vas se potrudil, mu tam vsak otrok gotovo pove, kdo pel je te pesmi, kedaj že in kje, ki ni dirigent, komponist in tak dalje.

Japanček. Pod Rožnikom. Nitka in še Johannes. Pri fari tam stolni — to vse je češko predvojno blago, ki po naše prikojeno je, pa tako, da vsem »paše«. Naš pevec kupletov ne more trditi ni tega, da je literarni krojač, saj »svojim« kupletom prikožil ni hlač, čeprav dirigent, komponist in tak dalje.

O drugih kupletih govora ne bo. Izvirnost je ista! Pardon, apropos, ne smem zamolčati, da originalno je nekaj, kar moram navesti pohvalno: to žvižganje je v »Pesmi o vinu!« O tem žvižganju je kupletist res prav, to mora brez vsega priznati mu vsak, kdor ni dirigent, komponist in tak dalje.

I. D. L.

Darujte za Jugoslov. Matico

Nežno dišeč

in stanovitven le parfum, ki ga vsebuje milo Elida Favorit. Ono ima vse dobre lastnosti, ki jih zahtevamo od res dobrega mila, je blago in čisto ter polepšava polt. Kljub temu, da se močno peni je zelo izdatno in to vsled njegove izredne kvalitete.

Milo ELIDA Favorit

Brezposelnost med ameriškimi Slovenci

Slovenska ponižnost ovira v boju za obstanek

V prekomorske dežele je lani odpotovalo iz Ljubljane 1028 izselencev, od teh 788 v Zedinjene države (od teh je bilo 700 porvatnikov — ameriških državljanz). 145 v Kanado, 93 v Argentino in 3 v Avstralijo. Zanimivo je, da je predlamskim odpotovalo v prekomorske dežele iz Ljubljane 1853 izselencev, od teh 850 v Zedinjene države, 647 v Kanado, 353 v Argentino in 3 v Avstralijo. Izseljevanje potem takem močno pomenjuje. Opaža se, da se zlasti omejuje izseljevanje v doslej obiljubljene deželi Kanado in Argentino. V Kanado je kanadska vlada zaprla priseljevanje. V Argentino, kamor je lani samo s Primorskega odpotovalo okoli 10.000 izselencev, pa ga je zaprla naša vlada. Izseljevanje dovoljuje prošilcom le proti potrdilu, da jim je zasigurno delo.

Zadnja številka »Slovenskega tednika«, izhajajočega v Buenos Airesu, prinaša na uvodnem mestu zanimiv članek »Nekaj nasvetov« iz katerega posnemamo:

Med našimi rojaki v Argentini je številko brezposelnih precej veliko. Mnogi žive v brezdelju ter v pomanjkanju in revščini propadajo duševno in telesno. V domovini imajo družine, ki čakajo njihove pomoči, a revozi se še sami ne morejo preživljati, ker ni dela.

Kaj je temu vzrok? Predvsem splošna gospodarska kriza, ki traja že par let, in

se je letos še poostрила. Sicer pa, čeprav je gospodarski položaj Argentine trenutno precej neugoden, se razmeroma vseno precej dela in bi lahko bilo po našem mnenju delavci, kot smo Slovenci, vsi zaposleni. Zato ne smemo pripisovati brezposelnosti mnogih naših rojakov zgolj neugodnim gospodarskim prilikam, pač pa precej tudi njihovim praktičnim nesposobnostim, pretirani obzirnosti, neodločnosti in boječnosti.

V tej mladi deželi brez tradicij je treba, da je človek smel, odločen in da se zaveda svojih sposobnosti. Prepričati moramo same sebe, da smo marljivo in sposobnejši od delavcev drugih narodnosti. Če pridete pred gospodarja, se ne tresite od strahu in ponižnosti, kakor bi imeli slabo vest. Samozavestno in odločno, a tudi dostojno nastopajte, saj vendar ne beračite, kadar iščete dela, temveč ponudite delodajalcu svoje pridne in žuljave roke, svojo mladost in včasih celo zdravje.

Zelo tehten vzrok velike brezposelnosti tiči tudi v tem, da se vsi novodošli rojaki ustavijo najraje v Buenos Airesu. Kdor misli, da se v glavnem mestu najbolj zasluž, se zelo moti. Globoko v notranjosti Argentine je gotovo več možnosti zaposlitve kakor v prenatrpanem Buenos Airesu, kamor prihaja dnevno na stotine novih moči od vseh vetrov.

bah telesnega stanja. — Pri nedavni izbirni tekmi za Luxemburg se je med 10 najboljšimi tekmovalci pojavila polovica čisto novih telovadecv. Tekmovalna vrsta bo dokončno sestavljena šele po alžirskem zletu. — Število prijav za zlet v alžiru je naraslo na 425 društev z 18.000 gimnasti.

— Najštevilnejša sokolska rodbina. Uredništvo češkega Vestnika sokolskega je razpisalo meseca oktobra lanskega leta zanimiv natečaj za določitev najštevilnejše sokolske rodbine. Natečaj se je udeležilo 12 rodbin. Za zmagovalko je bila proglašena rodbina brata Ferdinanda Maline iz Horic v Podkrkonših. Brat Malina, ki je vdovec, ima 10 otrok, 7 sinov in 3 hčere, in ti otroci imajo zopet 12 otrok, tako da šteje vsa rodbina danes 23 članov, ki so vsi brez izjeme pripadniki Sokola. Na drugi stopnji je rodbina brata Františka Langa in na tretji rodbina brata Bohumila Bulifa, ki imata vsaka po 10 članov — Sokolov.

Trojanski konj.

Profesor: Povejte mi, kaj je bilo na trojanskem konju posebnega?

Dijak: To, da Trojanci niso poznali rentgenovih žarkov, da bi pogledali konju v trebuh.

Med prijateljicami

— Dejal je tudi, da sem najlepše in najdražestnejše dekle, kar jih je kdaj videl.

— In ti govoriš s človekom, ki tako nesramno laže?

Priporočilo.

Brezposelni igralec je prosil pisatelja, v katerega dramu je nastopal, naj ga priporoči. Pisatelj mu je napisal: Priporočam tega gospoda najtopleje. Igra Hamleta, Cyrana, Sveika, klavir in biljard. Biljard igra še najbolje.

Marcel Proust

Seržant Diavolo

Roman

Izmislili so si, da nisem krščenka, temveč hči gospe de Royaljoie... hči, katero je imela pred zakonom.

Te strašne besede je izgovorila Yveta zelo težko. Glas se ji je tresel, ko je vsa nervozna pripomnila:

— Da, to so si izmislili ti lopovi. In to nesramnost hočejo razbobotati, da osramotijo moje botro... in tudi vas, dragi botrček.

Pripravljeni so na vse... Tudi dokaz se izmislilo... Saj ponarejajo dokumente. Napno vso potrpežljivost in prebrisanost, da pritisnejo temu podlemu obrekovanju pečat verjetnosti...

Yveta Boise je nenadoma umolknila, kajti vsa prestrašena je opazila, da je polkovnik srdito namršil obrvi. Čutila je, kako ji dve vroči roki stiskata zapetostje lili klešče.

Polkovnik ji je pogledal v oči in vprašal osorno:

— Si trdno prepričana, da je to res obrekovanje, Yveta?

— Zagotavljam vas, botrček, da ti lopovi lažejo.

— Ne... ti... ti lažeš!

Pripor je dobil nenadoma drugačno lice. Komedija se je izpremenila v dramo.

Kot dober psiholog je grof de Royaljoie takoj spoznal, da ga hoče Yveta nagajati. Najboljši dokaz je bila njena zadrega, s katero se je izdala.

— Lažeš! — je ponovil polkovnik in se vrvral pred dekletom srditega obraza, plamtečih oči, grozen.

Yveta se ga je tako ustrašila, da sploh ni mogla odgovoriti. Sirota se je vsa tresla. Polkovnik je pa zaškrpal z zobmi in pripomnil:

— Izdala te je že sumljiva zadrega. Pa tudi če bi bila še tako spretna in hladnokrvna, bi bil spravljen iz tebe resnico.

Povedati ti moram, da sem že davno slutil to sramoto in da mi je zla slutnja zagrnila življenje.

Slutil sem idilo, ki se je odigravala v gradu roditeljev moje žene v Pechevque in katere junaka sta bila gospodična Monika in neki Filip, ki je pozneje v kolonijah umrl.

Po nekaterih znakih in po čudnem odsevu v Monikinih očeh sem spoznal, da mi svojo tajno skrbno prikriva.

Oboževal sem Moniko... Ljubezen me je omamila in mi pomagala pregnati strašne dvome.

Zdaj pa se spominjam nešteti podrobnosti, katerih takrat niti opazil nisem. Zdaj vstajajo v mojem spominu, da ovržejo tvojo trditve, da bratovščina »Črne perunike« laže in obrekuje mojo ženo. Podrobnosti, katerih se zdaj spominjam, so dokazi, ki se kopičijo nad njeno in tvojo glavo.

Polkovnik je globoko vzdihnil in nadaljeval:

— Torej ti... ti... ki si bila v mojih očeh najčistejši angel... ti, ki sem te ljubil kot lastno hčer... ti si igrala to komedijo, da bi živela pod mojo streho, da bi jedla moj kruh... ti, ki si vse vedela... ti, ki imaš tako podlo mater, da ni imela niti toliko sramu, da bi ti utajila tajno tvojega rojstva... ti... pankert!

— Botrček! — je zastokala Yveta. Pokleknila je in sklenila roke.

— Pankert! — je ponovil polkovnik. Ah, saj dobro vem, da je ta izraz zastarel. Svet zdaj igraje odpušča ljudem, rojenim izven zakona. Naša družba ima

52

morda prav. — Jaz pa ne morem tako lahko zatajiti načel, s katerimi sem zrasel. Imam to slabo lastnost, da ostanem vse življenje podoben svojim prednikom. Meni je dostojanstvo najdražje na svetu.

V divji jezi in ogorčenju je govoril grof de Royaljoie kar tja v en dan bolj pod vplivom užaljenega ponosa, nego srca.

Begal je po sobi, razbijal s pestmi po pohištvi, preklinjal in zmerjal, da bi si lajšal gorje.

Kar se je ustavil pred velikim zrcalom, v katerem je videl svojo postavo krasno postavlo, kajti v uniformi je bil grof res lep.

Zagledal je križec častne legije, katerega trak je tvoril rdečo progno na bledorumenem suknju njegove bluze.

Polkovnik si je naglo strgal s prs visoko odlikovanje in ga treščil na tla.

— Nisem ga vreden! — je kričal. — Da, nisem ga vreden, jaz, varani mož... smešen človek... smešen krušni oče hčerke drugega moža!

Ta izbruh polkovnikove jeze je zadel nesrečno Yveto kakor strela iz jasnega. To je bila strašna moralna zausnica, ki je prisilila njen ponos k odporu.

Planila je pokonci in odšla molče v svojo sobo.

V salonu je zavladala grobna tišina. Samo ura na kamninu je tiktakala in merila čas. Kazalci so se bili pomaknili že čez osem. Zunaj se je bilo že stemnilo.

Zdelo se je, da je tišina nekoliko pomirila nesrečnega polkovnika, kateremu je usoda zadala tako hud udarec, da ga najbrž ne bo nikoli prebolel.

Naslonjen z drhtečimi rokami na mizo je težko sopal in strmel pred se, kakor da hoče prignati strahove. Potem je povsili glavo, hrbet se mu je upognil in globoko je vzdihnil. Nenadoma se je njegovo srce omeščalo. Junaku, ki je mirno zrl smrti v obraz, so se zalesketale solze v očeh.

Monika!

To ime je bilo izgovorjeno z glasom, iz katerega je odmevala globoka žalost, pa tudi iskrena ljubezen.

Ta čas, ko so tekale solze po zagorelih grofovih licih, so se vrata Yvetine sobe tiho odprla.

Dekle, ki je imelo komaj toliko časa, da se je obleklo, je krenilo naravnost proti predsobi.

Se en korak in bila bi v predsobi. Toda v zadnjem hipu je polkovnik začel lahne korake in dvignil glavo. Zagledal je Yveto, katero je bil prej tako neusmiljeno ozmerjal in razžalil.

— Kam pa? — je vprašal presenečeno.

— Odhajam, botrček.

Odgovorila je mirno in njen glas se je bistveno razlikoval od polkovnika, ko jo je zmerjal in žalil.

— Odhajaš... kam pa?

— Ne vem. O tem še nisem imela kdaj razmišljati... Vse je prišlo tako nepričakovano... tako brutalno... Spoznala sem pa, da pri vas ne morem več ostati.

Seveda, ne smela bi oditi tako naglo. Morala bi vas preje prositi odpuščanja, morala bi vas lepo prositi, da prizanese vsaj moji nesrečni mamici, če že meni niste mogli.

To je prvič, da omenjam mater pred pričo. Jaz, ki sem mislila, da bom srečna od onega dne, ko jo bom smela javno nazvati mati... Ta dan je napočil... srečna pa nisem... ne, nisem srečna.

Besede so dušile Yveto v grlu.

Nove solze so ji silile iz oči.

Ni imela več moči, da bi nadaljevala. Da napravi konec mučnemu prizoru, je hitro stopila k vratom, vodečim v predsobo.

— Ostan! — ji je zapovedal polkovnik de Royaljoie.

Senzacionalna obravnava v Moskvi

Bivši učitelj tujih jezikov Šulc kot poglavar nove sekte — Sovjetska vlada je po njegovem mnenju hudičeva vlada

Te dni se prične v Moskvi senzacionalna obravnava proti Dimitriju Henrikoviču Šulcu, bivšemu učitelju tujih jezikov, ki se je pa zadnjih 10 let specializiral za duhoborbo. Postal je »zadnji prorok«, ustanovil je sekto verujočih mož in žen, postal je oduh in sadist in vse kaže, da mož nima vseh koleškov v glavi. Čeprav je prisiljen, da ima kmalu velik vpliv in oblast nad celimi pokrajinami, kjer se je njegova sekta naglo širila. Zadnje čase je začel Šulc vplivati na svoje pristaše tudi politično, napadal je sovjetsko vlado kot »hudičevu ustanovo« in s tem je opozoril nase sovjetske oblasti.

Najstarejši preiskovalni sodnik moskovske okrajne prokurature Laskin je zaključil preiskavo v zadevi »proroka« in »predstavnik zagrobnih duhov na zemlji«. Iz aktov je razvidno, da bo obravnava proti Šulcu največja senzacija, kar jih pomni bogato rusko pravosodje. Kako so bili pristaši Šulcu udani, je razvidno iz tega, da sta dobivala državni pravdnik in preiskovalni sodnik grozila pisma, v katerih so neznani pisci zahtevali, naj izpusti Šulca, sicer bosta oboje umorjena. Pisma so bila pisana s človeško krvjo.

Svoje delovanje kot predstavnik duhov na zemlji je pričel Šulc že v letu 1920 blizu Nižnje Novgoroda, kjer je poučeval tuje jezike. Mož je začel prirediti večerne spiristične seance, na katere so prihajali njegovi učenci in učenke. Tu so se navadno pogovarjali z duhovi, klicali so Savonarolo, Torquemada in druge. Medij je bil Šulc in duhovi so potom nega večkrat izrazili

svojo zadnjo voljo, češ naj postane Šulc njihov pooblaščen zastopnik na zemlji. Iz spiristov je organiziral Šulc društvo »Edina cerkev«, v katerem je uvedel najstrožjo disciplino. Za najmanjši pregrešek so pretepali sektante z železnimi palicami, da se očisti telo grešnih želja.

Sadizem v sekti je bil od dne do dne večji. Kljub temu je pa naraščalo tudi število članov. Med sektanti so bili celo sovjetski uradniki, slušatelji moskovskega konzervatorija, mladi igralci itd. Leta 1925 so se pojavile v sekti protisovjetske tendence. Šulc je izjavil svojim pristašam, da je sovjetska vlada hudičeva vlada, tretja internacionala pa hudičeva aalenja. Karl Marx je bil po njegovem mnenju hudičev sel. Lenin pa bes. V svojih pridigah je Šulc oznanjal, da pride v Rusiji kmalu do splošne ustaje in da bodo padle prve bombe v Kremli. Članom sekte je bilo prepovedano čitati sovjetske knjige in liste. V sovjetskih ustanovah so sicer smeli delati, toda svoje dolžnosti so morali izpolnjevati samo formalno.

Ves zaslužek so morali dajati sektanti proroku. Posebno mnogo je zahteval Šulc potem, ko se je izpremenil v žensko. Nataknil si je lasuljo in oblekel žensko obleko. Tedaj je zavladala v sekti razuzdanost. Prorok je vplival pogubonosno na mnoge učence in učenke, katere je spravil tako daleč, da so jih morali poslati v umobolnico. Končno so sovjetske oblasti Šulca in njegove pajdaše aretirale. »Večernaja Moskva« pravi, da je zaslužil Šulc s svojim delovanjem krogljo v glavo.

Masohizem in sadizem

Nekateri ljudje uživajo, če morejo sebe ali druge trpinčiti — To so spolno abnormalno razviti ljudje

Nekaterim dekletom se zdi čudno, da se nikakor ne morejo odkrižati vsiljivih in nadležnih kavalirjev, katerih sploh ne ljubijo. Čim energičneje dekle odklanja takega fanta, tem vztrajneje lazi za njo. Ne da se odgnati ne z zaničevanjem, ne z zmerjanjem. Težko mu je in navadno sam hudo trpi, ne potrdi se pa, da bi se rešil teh muk. Dekletu, za katerim lazi tak mož, se zdi čudno, da je tako vztrajen in potrpežljiv in da prenese brez najmanjšega protesta celo zmerjanje in ponižanje. Vidimo tudi zakone, v katerih žena duševno muči moža in ga večkrat celo vpricho drugih zaničuje, on pa kljub temu živi z njo in ne stori najmanjšega koraka, da bi se ločil.

Normalna ženska takega možkega ne more imeti rada. Čim spozna, da je po značaju tak, ji postane zopern. Če je ženska značajna in pametna, ga energično zavrne, čeprav ji grozi s samomorom ali umorom. Samo nespametne in manj značajne ženske se odločijo v takem primeru za zakonsko zvezo. Prve store ta korak iz sočutja, druge pa iz preračunljivosti, ker upajo, da bodo dobile od takega moža vse, kar bodo hotele.

Nekateri si razlagajo ta pojav kot neizmerno možovo dobroto, ljubezni-

vost in potrpežljivost. V resnici je pa tak ekstrem nekaj povsem nenormalnega. Gre namreč za neko posebno obliko spolnega nagona, ki se naziva masohizem. Sacher Masoch je namreč prvi napisal o tem pojavu knjigo. Masohizem se pojavlja v različnih oblikah, od mirnega, kateremu zadostuje samo duševno trpinčenje, do ekstremnega, ki zahteva tudi telesno mučenje.

Masohizmu so lahko podvrženi možki in ženske. Trpinčenje vpliva na take ljudi drugače, nego na normalne. Normalni ljudje čutijo bolečino ali bolelost in ker je bolečina iz vidika narave nezdrav pojav, reagirajo normalni, zdravi ljudje na njo na ta način, da jo skušajo premagati. Če se na pr. nesrečno zaljubi, se ne vsiljujejo, ne prosjačijo, ne pretakajo solz in se ne ponižajo pod človeško dostojanstvo, temveč skušajo v sebi premagati čustvo, ki jim to bolelost povzroča. Spolno abnormalno razviti ljudje pa naravnost užitek, če morejo duševno ali telesno trpeti. Zato se z vsemi štirimi oklenejo človeka, ki jih duševno ali telesno muči in vise na njem tako, da se jih ne more odkrižati. Prav tako privlačni so jim tudi ljudje, ki sami z užitkom in veseljem duševno ali fizično trpe, čeprav jim ni treba.

Normalno razvit človek odklanja trpinčenje drugega. Pač pa prevzamejo to vlogo z navdušenjem abnormalni ljudje, katerih seksualnost je razvita v nasprotni smeri. Markiz de Sade, ki se je mnogo pečal s temi čudnimi psihološkimi pojavi, pravi, da so taki ljudje sadisti. Gorje normalni ženski, ki pride v roke sadistu ali zdravemu možkemu, ki se zaljubi v sadistko! Njihovo življenje je pravi peklo, kajti vse življenje morajo prenašati duševne ali telesne muke ali pa oboje skupaj.

Nekaj masohizma in sadizma je v vsaki strasti ljubezni. Masohizem ali sadizem je tudi tam, kjer zaljubljeni vpricho drugih skrivajo svojo ljubezen, koketirajo z drugimi in ugajajo vse mogoče, samo da se mučijo. Različna je samo mera in težko je določiti, kje je v tem pogledu konec normalnosti in kje začetek abnormalnosti.

V splošnem lahko rečemo: ljubavno razmerje, sloneče pretežno na sočutju ali na pretirani ljubeznivosti, ni zdravo in lahko vodi samo v nesrečni zakon. Če je normalna ženska deležna ljubezni takega možkega, stori najbolje, da se mu za dolgo umakne in da mu pod nebnimi pogojem ne pove, kam odpotuje. Včasih pa tudi to ne pomaga, kajti možki se vrne k ženski tudi čež več let ali pa lazi za njo sploh vse življenje. Znani so celo primeri, da je moralna posredovati policija, pa tudi to ni nič zaleglo. Najbolje bi bilo, da bi ustanovili za take ljudi sanatorije, kamor bi jih zapirali, saj gre v bistvu za duševno bolelo. Posebno mnogo takih značajev opisuje Dostoevski v svojih romanih. Morda je to v zvezi z alkoholizmom v Rusiji pred vojno. Alkoholiki pa ne morejo spravljati na svet normalnih otrok.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Debeli možje so boljši

Agilno pariško debatersko društvo »Club de Faubourg« je priredilo nedavno debatni večer, na katerem so člani s hvalevrednim zanimanjem razpravljali o debelih in suhih možkih, da ugotove, kateri so boljši kot zakonski možje. Večina je bila za debele možke, za katere so se posebno navduševale med debato članice društva. Debeli možki so baje dobrodušni in še daleč ne tako občutljivi za vsako malenkost, kakor suhi. Zato so kot nalašč ustvarjeni za zakonske možke, posebno če se žena rada prepira.

Suhi zakonski možje so po mnenju pariškega društva mnogo bolj nervozni in občutljivi za vsako malenkost. Zato njihovo zakonsko življenje ni tako harmonično in tudi ne spadajo k ženam, ki hočejo imeti na vsak način zadnjo besedo.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Za ples in maškerado

Soila — čipke

modni nakit!

MAŠKOVEC

LIJUBLJANA

NOSAL

prasek proti

NAHODU

Ves takoj reši tega zla.

Proizvajal:

apoteka **Mr. BAHOVEC**

109/L Ljubljana

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v enotah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas 100 par.

BUDILKE

3. Din 60.—. Triletno jamstvo.

IVAN PAKIŽ, LJUBLJANA

Pred Škofijo 15. 765

Ribje olje

sveže, najfiniše, norveško, iz le-karne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani. Se priporoča bledim, slabotnim osebam 87-L

Lepo zemljišče

ca 6000 m² za glavni kolodvor v Ljubljani, ceno naprodaj. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod Zemljišče/790. 790

Majhno posestvo

obsegajoče 3-4 orale zemlje, z opeko krito hišo, v ravni in celjskem ali poljskem okraju, kupi Ivan Vidgal, Rogaška Slatina. 794

Večje posestvo

v lepi in sončni legi, obstoječe iz travnikov, njiv, sadovnika, vinogradov in šum, gospodarskega posloja, vse v dobrem stanju, 20 minut od velike ceste, radi boleznim takoj poceni prodam. — Pojasnila daje Mihael Camlek, Velenje. 793

Seno po Dim 110 in slamo po Dim 75 za 100 kg

prvovrstno sladko v balah, če se vzame v količini nad 10 bal tudi cenejše, prodaja iz komisij-ske zaloge

Špedicija TURK, Ljubljana

Črno sladko novo vino

ima delikatesna trgovina Buzzo-fini, Lingarjeva ulica. 789

Poročne prstane

nudi najcenejše Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred Škofijo 15. 769

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

Razpis.

Stavbni odbor za zgradbo nove šolske stavbe v Lescah

razpisu e celotna stavbena dela

zgradbe 4. razredne osnovne in gospodinske ter kmetijsko-obrtno nadaljevalne žide Njeg. Vis. kraljeviča Andreja in sicer: težaška, betonska in zidarska, železobetonska, umetni kamen in teraco, tesarska, krovna, kleparska, mizarska, steklarska, plesarska, slikarska, kamnoseška, parketna, ključavničarska, tapetniška, pečarska, inštalacija vode in kopališča, inštalacija elektrike, črkoslikarska dela, ureditev vrta in prostora okoli zgradbe.

Pogoji se dobe pri tajniku stavbnega odbora pri gosp. Rudolfu Knezu, šolskemu upravitelju v Lescah.

Ponudbe je poslati v zapečatenih kuvertah do incl. 3. marca 1930. Odbor si pridržuje pravico oddaje del v celoti ali posamezno in to neglede na višino ponudbe.

Lesce, 5. februarja 1930.

Za stavbni odbor za zgradbo nove šole v Lescah

Ivo Ažman t. č. predsednik.